

SLOVENE

Štev. 276.

POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
(vhod čez dvorlito nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure popoldne.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona šte. 74.

V Ljubljani, v petek, 2. decembra 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredne dni in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnistvu
prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 v.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 2.
V sprejemni sobi, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopno po vrsti (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvina
36 h. — Pri večkratnem objavljanju primeren popust.
Upraviškega telefona šte. 188.

Situacija v parlamentu.

Dunaj, 1. dec.

O boleznih visokih dostojanstvenikov izdajajo zdravniki vsako jutro in popoldne svoja poročila glede toplote, udarcev žile, mrzlice in drugih znakov nevarne bolezni. Isto delajo že nekaj let časniki glede avstrijskega parlamenta. V jutranjih in popoldanskih izdajah registrirajo dunajski časniki vsak najmanjši dogodek, ki bi utegnil ugodno ali slabo vplivati na bolnika.

Vsi časnikiški zdravniki so soglasnega mnenja, da je ta parlament neozdravljiv. — Različnega prepričanja pa so glede vzrokov nevarne bolezni. Vlada in nemaknacionalna glasila zvezojo vso krivdo na Čehe in Slovanstvo, češ, da se ti upirajo delavnosti zbornice.

Tem očitanjem moremo odgovarjati, da so vsa zla krivi Nemci in vlada, ki je le izvrševalni organ nemških strank na levici. Včeraj je zastopnik brnske trgovske zbornice, baron Ostermann, govoril jako pametno besedo za ravnopravnost nemških narodov. Že med govorom so mu ugovarjali njegovi pristavi in koncem seje ga je načelnik dr. Gross oštel kakor uskoka.

Zmerni nemški mošje se torej niti oglašati ne smejo, sicer dobe z leskovko po prstih. — To je pač dokaz, kdo je zakrivil žalostne in nevarne razmere v parlamentu.

Državna podpora.

Vsako leto je vlada določila gotovo svoto za državne podpore valed uim. To je bila vaba za vse stranke, ki raje jemljajo, nego dajejo. Sedaj je stvar drugačna, kakor sem že poročal. Vlada dovoli 15 in pol milijona, a hoče za se 53 in pol milijona. Vse stranke so pripravljene dovoliti potrebni kredit za državne podpore, večina pa se upira novemu kreditu vladi, ki naj ga ob enem dobi za svoje druge potrebščine. Za nekaj dni so se agrarci posvetovali, kako bi dobili državno podporo, ne da bi bilo treba vladi dovoliti nov kredit.

Danes se je na povabilo grafa Zedwiza zbralo v zbornici do 90 kmečkih poslancev iz vseh strank. Vsi govorniki brez izjeme so naglašali veliko bedo v svojih okrajih in potrebo, da zbornica dovoli 15 in pol milijona. V ta namen pa je treba, da razne stranke zapostavijo svoje nujne predloge, ker sicer je pravočasna rešitev tega zakona nemogoča.

Ko je poslanec König v imenu mladočehskega kluba izjavil, da Čehi v ta namen zapostavijo svoje nujne predloge, je končno obveljal predlog, da se dotični vladni načrt brez prvega branja že jutri v seji izroči proračunskemu odseku.

Češki poslanec dr. Fiedler pa je dostavil, naj se poljedelskemu ministertvu dovoli še 4 1/2 milijona kredita za razne melioracije, to so uravnave voda, vodovodi itd., dalje za gospodarske zveze, sploh za poljedelske namene. Tudi ta predlog se je zdel mnogim umesten, a vladni pristavi so takoj izražali pomisleke, češ, da se tu ne gre za melioracije, marveč samo za podporo valed uim. Tako Fiedlerjev predlog ni obveljal, pač pa ga hočejo jutri dr. Fiedler, Prašek in dr. Susteršič nujno vložiti s podpisami svojih klubovih članov!

Vprašanje je seveda, kaj stori proračunski odsek. Dvojno je mogoče. Proračunski odsek more odobriti oba predloga, torej dovoliti 20 milijonov ter črtati vladni nadaljni kredit v znesku 53 1/2, oziroma 49 milijonov. V tem slučaju more gospodarska zbornica, ki se snide 7. t. m., ovrči ta sklep ter odobriti prvotni načrt vlade, ki zahteva 69 milijonov posojila. S tem je vsa stvar vsaj za letošnji pokopana. V drugem slučaju more že proračunski odsek odobriti vladni načrt brez premembe, potem je zopet veliko vprašanje,

ali v poslanski zbornici vlada dobi večino za ta zakon. O tem in drugem je trajalo danes med agrarci neobvezno posvetovanje nad dve uri.

Posvetovanja načelnikov.

Vzporedno s tem so se vršila te dni posvetovanja načelnikov v raznih klubov. Češki klub je sklenil, da nima povoda za premembo svoje taktike nasproti vladi in da se torej ne udeleži skupnega posvetovanja klubovih načelnikov. Isto je storila naša Slovanska zveza. Načelniki ostalih klubov so se včeraj po seji zbrali v dvorani zbornice predsednika. Posvetovanja se je udeležil tudi ministrski predsednik dr. pl. Körber, ki je izjavil, da hoče vlada pospeševati delavnost zbornice. Zbornični predsednik grof Vetter je nasvetoval, naj zbornica pred Božičem reši proračunski provizorij, vladni načrt glede državnih podpor in vprašanje glede italijanskega vseučilišča. S tem nasvetom so bili zadovoljni zastopniki liberalnega veleposentva, poljskega, italijanskega in rumunskega kluba, katoliškega centra in socialističnih demokratov, ostali so molčali ter si mišlili svoje.

Rusinski zastopnik Romančuk pa je odkrito povedal gospodi, da je preje v zbornici in državi nemogoč mir in red, dokler ni rešeno narodnostno vprašanje. Končno so načelniki naročili predsedniku zbornice, naj se on nadalje pogaja glede dnevnega reda. Tako vedno hodi mačka okoli sklade. Ne kaže družega, nego da vlada razpusti državni zbor, s § 14. oktobra nov volivni zakon, strog poslovnik, reši medtem vsa poreda narodnostna vprašanja in potem nova vlada stopi pred nov parlament. To je in bode edina rešitev avstrijskega vprašanja. Ta parlament je bolan že od rojstva in vsa zdravila so breuspešna. Treba je radikalnega sredstva; žal, da nimamo moča, ki bi z železno roko strl ta od početka piškavi sistem.

Rusko-japonska vojska.

Siloviti naskoki na Port Artur.

V torek so Japonci zopet pričeli siloviti naskok na vzhodne portarturske utrdbe. Po silnem in krvavem boju se je Japoncem z ogromnimi izgubami posrečilo — kakor govorijo londonska poročila — vzeti Rusom nekaj postojank, med njimi tudi »203 m grič«. Iz Tokia poročajo 1. t. m., da je desno krilo oblegovalne armade pred Port Arturjem že v ponedeljek zasedel po hudem boju del »203 m griča«. Naskok na fort Cfunšen blizu »203 m griča« je bil uspešen. Izgube Rusov so bile ogromne. Baterije na »203 m griču« so morale za nekaj časa umolkneti. Zdelo se je, kakor da bi se Rusi umikali. Med tem so pa dosele ruske rezerve in boj je zopet divjal ter se nadaljeval celo noč med ponedeljkom in tokom. Polagoma pa je ogenj ponehal. Japonci so zasedli jarke pod vrhom. A najnovejša vest trdi, da so Japonci zasedli že cel grič.

Iz japonskega glavnega stana pred Port Arturjem poročajo 1. t. m.: Oblegovalna armada je pričela obstrelavati dne 30. m. m. s jutraj »203 m grič«. Ob 4. uri popoldne je večkrat napadla ta grič, a napadi so bili vsled odpora odbiti. Ob 5. uri popoldne so prodirale japonske čete proti jugu vzhodnem delu griča ter došle 30. m. m. pod vrh. Ob 7. uri, ko je došla pomoč, je bil vrhunec zaseden. Čete, ki so prodirale na severo-vzhodu, so tudi napadle. Ob 8. uri je padel fort na vrhu griča v japonske roke. Rusi so pustili na vzhodni strani griča cele kupe trupelj.

Iz Tokia poročajo v Rim — tako trdi londonsko poročilo z dne 30. m. m. —: Padca utrdbe Sunsušan in Kikvanšan so pričakovali že za sredo. Ruski vjetniki pripo-

vedujejo, da je Steselj dobil iz Peterburga naročilo, naj odkloni vsako ponudbo za kapitulacijo. Sedaj je vse pripravljeno, da se Rusi umaknejo v utrdbi Ljactšan in Tigrov rep. V ti utrdbi se bodo umaknili le vojaki, drugi bodo ostali v mestu, zamašajoč se na milost sovražnika. Port Artur gori že dva dni. Topovi velikega kalibra uspešno obstrelavajo ladje. »Perešvjet« je bil zadet 15krat, a se lahko še premika.

»Grič 203 m.«

Akoravno listi mnogo pišejo o tem griču, vendar pa se ne ve, kje leži. Najbrže leži na severozahodni strani utrdbene črte ter zunaj črte notranjih utrdb. Ako bi bil znotraj črte ter bi bil res tako važen, bi ga bili gotovo že večkrat imenovali. Nekateri listi pišejo o tem griču: Vzeti grič leži na najvišji točki portarturske kotline. Nekateri menijo, da je ta grič sosed utrdbe Sunsušan, na črti med severno in vzhodno fronto, drugi pa so mnenja, da pripada ta grič skupini Išan na severozahodni strani Port Arturja. Verjetno je oboje. Toda geografska lega tega griča je za nas le tega pomena, da vemo, kje delujejo sedaj Japonci. Važnejši je strateški pomen te osvojitve, ker je v njej tak uspeh, da je vprašanje, ako je Port Artur še nepremagljiv. Tako listi. — Mi pa pravimo: Ako so Japonci rabili cele tri mesece, da so vzeli zunanje utrdbe, in je to prva osvojitve, ki bo imela vpliv na notranje utrdbe, potem Port Artur še dolgo ne bo padel. Naj si tudi padejo notranje utrdbe, ostanejo še redute, ki jih samorejo Japonci vzeti še le, ko pade zadnji Rus.

Pri tej priliki bi bilo zanimivo slišati, kako veliko je mesto. Ob pričetku vojske je stelo 2263 hiš, od katerih jih je bilo 360 sezidanih po evropskem načinu.

Angleške želje.

Iz Londona poročajo 30. m. m. Danes krožijo v mestu vesti, da je padec (!) Port Arturja naznanjen že vsem velikim trgovskim hišam.

Kaj bo v Mandžuriji?

Dopisnik »Standarda« v Ojiamovem štabu poroča 1. t. m.: Poročila o bojih ob Sahu so dospela k nam iz Evrope; v resnici ni nobena armada poizkušala resnejših operacij. Rusi kažejo tupatam več živahnosti, iz strahu pred nenadno japonsko ofenzivo. Rusko prodiranje se pa kmalu zopet ustavi. Obe armadi sta se pripravili na obeh bregovih reke Saho za zimo ter pričakujejo ojačenj. Očlčilnih dogodkov v bližnji bodočnosti tu ni pričakovati.

Iz Mukdena poročajo dne 30. nov.: Japonci se umikajo nazaj proti Candanu. Ozemlje med Cinhenčenom in Sincintinom je sedaj prosto.

Ruski brzojavni urad poroča iz Mukdena 30. m. m.: Akoravno so imeli Japonci strelske jarke izbornu urejene, vendar se umikajo v južno vzhodni smeri.

Saharov poroča 1. t. m.: Sovražni zadnji oddelek, ki smo ga pregnali iz prelaza, 10 km. južno od Cinhenčena, se je umaknil v drugi, 2 km. oddeljeni prelaz ter se ondi utrdil. Danes s jutraj so naše čete napadle Japonce, ki so se po kratkem, a trdovratnem odporu skoro v begu umaknili.

Učitelji vojski.

Ruski ljudskošolski učitelji-vojaki niso klicani v rusko-japonsko vojsko.

Darovi za brambovce Port Arturja.

Peterburg, 30. nov. Tukajšnja mestna uprava je sklenila, ustanoviti ustanovo 100.000 rubljev za brambovce Port Arturja ter njihove družine. Obenem je sklenila prositi za dovoljenje, da sme vzpodbujati celo Rusijo za take darove.

Bolni in ranjeni Japonci.

Ruski brzojavni urad poroča iz Mukdena, da tuje bolnišnice v lokavu marljivo

odpravljajo številne bolne in ranjene Japonce.

Rusija in druga mirovna konferenca.

Reuterjev urad poroča iz Washingtona dne 30. nov.: Rusija je naznanila ameriški vladi, da ji je jako pri srcu načrt Rooseveltov glede druge mirovne konference, a sedanji tranotek je zato nepripraven. Vled tega predlaga, naj se počaka, da se konča japonsko ruska vojska.

Pomorska dela Rusije.

Iz New Yorka poročajo, da namerava predsednik velikega trsta ladjedelnic Mr. Lewis Nixon, odpotovati 1. febr. v Rusijo, da pripravi ondi vse potrebno za zgradbo velikih ladjedelnic v Sebastopolu. Potreben material in delavci, po številu 7000, bodo prišli iz Amerike. Poleg ladjedelnice se bo postavila tudi tovarna za ladjine oklope in topove. Ponudile so se tudi nekatere angleške tvrdje, ki so bile pa odklonjene.

Japonsko vojaštvo.

Polkovni poročnik Gertsch, ki ga je poslal švicarski zvezni svet k japonski armadi, piše v nekem privatnem pismu: »Japonci so krasni vojaki, brez strahu pred smrtjo, siloviti v napadu in žilavi v obrambi. Na nekaterih mestih so se borili proti dvakratni ali trikratni premoči, akoravno se Rusi tudi dobro bijejo.«

Novo japonsko posojilo.

London, 1. dec. Listi poročajo, da bo japonski budget zahteval še nadaljnjih pooblastil, da sme najeti v inozemstvu denarja ter izdati tudi vrsto notranjih posojil.

Vladivostok in Sahalin.

Dopisnik »Birž. Vjed.« poroča iz Vladivostoka dne 1. t. m.: V zadnjem času je življenje vedno bolj normalno. Industrija se vedno bolj oživlja, trgovina se boljša. Mnogo prebivalcev se vrača v mesto. Iz Sahalina se pa poroča, da se je mnogo prebivalcev ob začetku vojske umaknilo v notranjost otoka, ki se pa sedaj vračajo na svoja bivališča. Hunhuži prebivalstvo vedno vznemirjajo. Včeraj je poizkušalo osem oboroženih Hunkuzov opliniti neko trgovino. Enega so prijeli. Včeraj so umorili Hunhuži tudi neko rusko rodbino, obstoječo iz pet oseb.

Državni zbor.

Debata o Körberjevi izjavi bo trajala najmanj do prihodnje srede. Na vrsto pride še 17 govornikov. Na razpravo o italijanski fakulteti pred Božičem ni misliti. Nekateri pričakujejo, da bo zasedanje odglašeno sredi decembra.

Dogodki na Ogrskem. — Tisza v Gjuru.

Svoj odtop iz liberalne stranke je opravičil poslanec Wlassics v pismu na svoje volivce. Dogodki v zbornični seji 18. m. m. in način odobrenja poostitve poslovnika so odločili, da je zapustil Tiszovo stranko. Po njegovem mnenju bi se moral zbornični sklep o poostitvi poslovnika razveljaviti. Poslovnik bi se moral izpremeniti v soglasju z vsemi strankami. Če bi se pri tem pojavila obstrukcija, bi moralo izreči ljudstvo svojo sodbo.

Včeraj smo med brzojavkami kratko poročali o demonstracijah v Gjuru proti Tiszi. Včeraj ob pol 8. zjutraj je zapustil s svojimi somišljeniki Budimpešto. V Komornu so mu njegovi pristavi priredili sijajen sprejem. Ko se je pripeljal v Gjuro, so mu priredili opozicijske demonstracije. Peli so Košutovo himno in s žvižganjem sprejeli ministrskega predsednika. Dasi je deževalo, je kakih 2000 oseb med potom v Llydydovo palačo, kjer je bil napovedan shod. Žvižgalo in demonstriralo proti Tiszi. Na Szechenyjevem trgu so grozili Tiszi s pestmi in z dežniki. Pred Llydydovo palačo so pričeli metati kamenje in so razbili eno okno Tiszove kočije. Tudi okna kočij, v katerih so se pe-

ali Tiszovi spremljevalci in častniki, je množica razbila s kamni. Živio-klice liberalcev so zadušili klasi demonstrantov. Policija je preprečila, da ni il Tisza udarjen s dežnikom. Tudi med shodom je množica nadaljevala demonstracijo. Policija je bila pre-slaba, da bi bila vzdržala red.

Množica je v sborovalno dvorano me-tala kamenje. Vojski so morali priti policiji na pomoč. Zasedli so prostor pred Lloy-dovo palačo, kjer se je vršil shod. Na shodu je Tisza povdarjal, da so zadnji dogodki v zbornici preprečili vsakega domoljuba, da mora biti konec žalostnim dogodkom v zbor-nici. Res je, da pri odobritvi Danielovega predloga niso govorili vsi naznanjeni govor-niki, a opozicija je naznanila tehnično ob-strukcijo in bi bila lahko več let preprečila sklepanje o predlogu. Tisza hoče, da dobi zbornica zopet vpliv in ugled. Khuen Ha-dervary je poizkusil z močao politiko ure-diti razmere. A ker tako ni šlo, se je mo-ral poizkusiti drug način. Končal je: „Na-rod bo šel s nami in uničil vsakega, kdor bo nasprotoval napredku“. Na shodu so sprejeli resolucijo, s katero so obsodili obstrukcijo in izrekli zaupanje vladi. Po shodu je šel Tisza na banket v hotel „Ro-yal“. Vojaštvo je med potom stražilo mini-strskega predsednika. Za vojaškim kordo-nom je zbrana množica neprestano žvižgala in pevala Tiszo. Razpčilo se je tudi štiri ali pet petard. Tisza je ostal miren. Poizkus množice, pretrgati vojaški kordon, se ni po-erešil, ker so vojaki nastavili proti množici bajonete. Tisza je zapustil Gjur zvečer. Na kolodvoru so mu liberalci priredili ovacije. Nadaljne demonstracije je preprečilo voja-štvo. Ob 7. je bil mir. Načelnik neodvisne stranke v Gjuru je izjavil, da obžaluje iz-grede in zagotavlja, da jih ni povzročila njegova stranka.

Opozicija bo v nedeljo priredila v Gjuru velik shod v zvezi z demonstracijo. Grof Julij Andrassy je imel v tiskovnem volilnem okraju shod. Rekel je, da bi se bil moral poslovnik izpremeniti na miren način. Grof Albert Appony je izjavil v „Budapesti Hir-lap“, da bo opozicija zahtevala varstva pri sodišču ako se bo s silo poizkusilo izvesti Danielov načrt.

Novi vojaški kazenski red.

„Allg. Korr.“ poroča, da bo te dni zbo-rovala v vojnem ministruv enketi o novem vojaškem kazenskem zakonu. Pri tej enketi bodo poravnali razna nesporazumjenja. V najkrajšem času bodo zakonski načrt o no-vem vojaškem kazenskem redu predložili zbornicam. Tudi zakonski načrt o izboljšanju dohodkov vojaškimi penzionistom je vojno ministarstvo izdelalo. Načrt bo predložen v prihodnjem zasedanju delegacij.

Po inomoških dogodkih.

„Alto Adige“ grozi Nemcem v Tridentu z bojkotom, ako bodo nadaljevali boj proti Italijanom v Iacostu. List zahteva, naj se odpravijo v Tridentu nemške šole. „Alto Adige“ pravi, da bo priobčil imena vseh italijanskih družin, ki pošiljajo svoje otroke v tridentinske nemške šole.

Poslanec Offermann.

Poslanec brnske trgovske zbornice bar-on Offermann, ki je v drž. zbornici govoril za ravnopravnost vseh narodov, je izstopil iz nemške napredne stranke.

Pretep med črnogorskim metro-politom in državnim uradnikom.

Iz Beograda poroča „Stampa“. Dne 26. novembra je prišel načelnik črnogorske dr-žavne kontrole Rađe Turv z dvema urad-nikom v metropolitansko cerkev, da pre-gleda dragocenosti. Turv je jako nedostojno razmetaval svete podobe, mašne knjige i. t. d. Ko je o tem izvedel metropolit Mitrofan, je šel v cerkev. S Turvom sta se pričela prič-kati. Med krišanjem so odšli v metropolitovo pisarno, kjer je uradnik Filip Jergomič me-tropolitu rekel, da je goljuf. Metropolit je prijel predzrnaža za vrat, a ta je zagrabil Mitrofana na prsih in ga pričel tresti. Ko se je metropolit oprčil, je vrzel dva težka za-pisnika v Jergomiča. Ta spopad je jako raz-buril Črnogorce, osobito ker je Jergomič ro-jen španski jud s prvotnim imenom Finci. Pravijo, da bo metropolit odstopil, ker je čr-nogorski knez Nikita odobril postopanje kr-ščenega juda.

Prestolni govor v italijanski zbornici.

Predvčerajšnjim je bila s prestolnim go-vorom otvorna italijanska zbornica. Kralj je naglašal veselje, ki je nastalo med itali-janskim ljudstvom zaradi prestolonasledni-kovega rojstva. Vlada bo nadaljevala svobo-domiselno politiko. Stanje delavskih slojev bo vlada poizkušala zboljšati in na miren način rešiti nasprotstva med delom in kapitalom. Po dolgotrajnih pogajanjih so bile sklenjene nove trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko, Nemčijo in Svico. Skode, ki jo povzročajo carinske vojske, zato ne bo. Vlada bo skr-bela za izpolnjenje armade in mornarice. Italija napreduje v gospodarskem oziru, kar je posledica miru, ki je zagotovljen s trd-nimi zvezami in po prijateljskih odnosajih z

drugimi državami. Italija je sklenila pogodbe o mirovni razsodiščih s Francosko, Angli-ško in Svico, nadaljna pogajanja so pa še s Ameriko in z drugimi državami.

Izjava ruskih opozicionalnih strank.

Pred kratkim so zborovali v Parizu za-stopniki ruske ustavne stranke, poljske so-cialistične stranke, socialistične prekucije in pa finske stranke za aktivni upor. Izdali so izjavo, v kateri zahtevajo: 1. Olpravo samovlade in preklit vseh odredb, ki škodu-jejo ustavnim pravicam Finske. 2. Samo-vlado naj nadomesti demokratična vladna oblika po našelih splošne in svobodne vo-lilne pravice. 3. Vsaka narodnost imej pr-avico sama odločiti narodnostne zakone; svobo-da narodnega razvoja bodi zakonito dolo-žena; vsako nasilstvo ruske vlade proti raz-ličnim narodnostim mora biti preprečeno.

Protivstavno gibanje na Ruskem.

Pravoslavni in birokratski krogi na Rus-kem seveda z vsami silami nasprotujejo us-tavnemu gibanju. Na delu reakcije je po-stavil generalni prokurator „svetega sinoda“, znani Pobjedoroscev. Dne 30. novembra je zbral 45 visokih pravoslavnih cerkvenih do-stojanstvenikov. Sklenili so pozvati carja, naj ne dovoli nikake ustavne izpremembe. Naši liberalci pa na eni strani gore za svobodo, a na drugi priporočajo pravoslavlje!

Vohunstvo na Francoskem.

V včerajšji seji francoske zbornice je predlagal poslanec Grosjean, naj izvoli od-bor, ki bo nadzoroval javni pouk. Na ta način bo preprečeno vohunstvo. Govornik je očital naučenemu ministru, da ni kaznoval vohunov. Naučni minister je rekel, da je vedno ravnal po svoji vesti. (!) Svojo na-logo itak težko izpolnjuje in mu ni nič na tem, če odstopi. Poslanec Laffert je zagot-varjal „Veliki Orient“.

V Lyonu so priredili gimnazijci poulično demonstracijo proti gimnazijskemu profe-sorju Crescentu, znanemu framazonu, ki je tudi evajal častnike loži.

Drugi mirovni shod.

Na povabilo ameriškega državnega taj-nika o udeležbi na drugem mirovnem shodu je odgovorila Rusija, da iz vsega arca odo-bruje načrt predsednika Roosevelta. Ker se ji pa sedanj čas ne zdi ugoden, predlaga, naj bo II mirovni shod po končani rusko-japonski vojski.

Trgovinske pogodbe.

Naša država bo najbrže koncem tega leta odpovedala trgovinske pogodbe Rusiji, Svici, Srbiji in Rumuniji. Nove trgovinske pogodbe bodo sklenjene leta 1905. Nemški cesar je odgovoril na pismo našega vladarja. Pismo je popolnoma zasebnega značaja. „Köln. Ztg.“ piše: „Agrarna vladna politika Nemčije je povzročila, da so prekinjena po-gajanja med prijateljskimi državama Avstrijo in Nemčijo. Nemška industrija bo imela škodo. Nemčija ne bo smela odkloniti na-daljšnih pogajanj, če jih bo želela Avstrija. Vladni listi v Berlinu pišejo, da Avstrija nima najmanjšega povoda zahtevati najob-sirnejši carinski tarif. Če Nemčija, ki je do-selej že sklenila šest trgovinskih pogodb, prizna Avstriji najugodnejši carinski tarif, bo imela nasproti Avstro-Ogrski popolnoma zve-zane roke.“

Italijanska zbornica.

Včeraj je nova italijanska zbornica iz-volila predsedstvo. Izvoljen je bil vladni kan-didat Marcora z 292 glasovi. Socialist Costa je dobil 29 glasov. Ustavna opozicija je od-dala 113 praznih glasovnic.

Petdesetletnica pruske gosposke zbornice.

Predvčerajšnjim je prešlo 50 let kar obstoji pruska gosposka zbornica. Zbornici je čestital minister Hammerstein. Rekel je, da je pri delu obeh zbornic bilo vo-dilno načelo: Zvestoba kralju in domovini v vojski in v miru. Gosposka zbornica je pri tem vrlo sodelovala.

Italijanski framasoni in volitve.

Italijanski framasoni so z izidom državno-zborskih volitev v Italiji jako nezadovoljni. Framasonski „Revue“ piše, da je bil izid volitev za framasona zato tako neugoden, ker sta se zblizali cerkev in država. Ravno sedaj, zdihuje glasilo tripličnih bratov, ko smo nameravali uvesti ločitve zakona in iz-trgati cerkvi šolo ter po zgledu naših fran-coskih bratov pričeti boj proti kongregacijam, se je morala roditi ta perfidna misel o spravi med cerkvijo in državo, ki nam je prekri-žala vse naše načrte. To so pač odkrite be-sede o framasonskih namerah!

Odkrita anarhistička zarota.

Iz New-Yorka poroča „New-York Sun“: Policija trdi, da je odkrila veliko anarhističko zaroto v St. Louisu. Od 5. do 10. septembra je bil v St. Louisu anarhistički mednarodni shod. Policija je bila z enim svojih vohunov tudi zastopana na shodu. Sedaj je jasno, zakaj je bil Roosevelt, ko je obiskal sve-tovno razstavo v St. Louisu tako nastražen. Zelezniški progo je stražilo 1200 mož in

ameriškega predsednika je ščitilo mnogo preoblečenih policistov. Umevno je tudi, za-kaj so naprli snanega anarhističkega vodi-telja Mosta, katerega so pa izpustili, ko je obliubil, da zapusti St. Louis. Most je rojen l. 1846 v Augsburgu. Po svojem poklicu je črkostavec, a poklic mu ni prijal in kot popotni rokodelski pomočnik je že razširjal anarhistička načela. Približno 10 let je pre-sedel v raznih nemških, angleških in ame-riških ječah.

Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.

Čast domače dekle je branil.

Na Martinovo nedeljo zvečer je povabil gostilničar Primož Matjan svoje posle doma-na čašo vina. Med njimi se je nahajal tudi z bajtarico Marjeto poročni domači hlapec Jaka Podbevšek. Istodobno je bil v dotični gostilni tudi kovaški pomočnik Franc Pen-celj iz Luv, kateri se je hotel isti dan pre-tepavati že v Parličevi gostilni, a so ga iz gostilne iztirali. Ž. takrat je izustil besede: „Moja smrt ali pa onega“ —; koga je mis-lil, tega obdolženec ni povedal. Okoli 9 ure zvečer so se domači posli odstranili iz go-stilne. Pred h šo se je še Jakob Podbevšek nekoliko pomudil; med tem pa je domača dekla Ana Dežman spremila svojega, neko-liko veseliga očeta domov. Isti večer sta bila v tej gostilni tudi Podbevškova pastorka Ivana in Ljuzje Borštinar, ki sta stanovala v bajti njegove žene. Tudi ta dva sta se na-potila istočasno proti domu, in ker sta si bili z Matjanovo dekle Agato Zore v prija-teljstvu, spremila ju je nekaj korakov. Franc Pencelj, današnji obtoženec, je že dalj časa zalezaval Agato Zore, — zato se ji je pri-družil; šla sta skupaj, in sicer za Ivano in Alojzijem Borštinar! tam pa, kjer mejita Ma-tjanov in Valentina Burje vrt, zavila sta jo po vrtu. Agata Zore je hotela iti čez vrt domu, a obtoženec je hitel za njo, misleč, da bo ugodil svojemu pohotu. Temu se je Agata Zore hotela izogniti, kajti k sreči je zagledala komaj 12 korakov v daljavi do-mačega hlapca Jakoba Podbevška ter za-klicala Pencelju, da se ga znebi: „Tam je pa eden naših“. Poklicala je na to Pod-bevška, naj pride bližje. Ko se je ta odeva-l njenemu klicu, je stekla domu. Zore pravi, da se je hiteča domov ozrla nazaj ter zapo-sila, da je eden od nju padel, ne da bi raz-ložila kdo. Toliko je pa slišala, da je eden drugega vprašal: „Kaj pa ti meni hočeš?“ Slišala je pa tudi Podbevškov klic: „Francel, zamerjaj si, kaj si mi naredil.“ Okoli 10. ure zvečer slišali so pred bajto njegove žene klic: „Ljuzje odpri!“ Ko so prišli odpirat, našli so Podbevška onemoglega in krvavega na tleh ležati. Na vprašanje, kdo ga je po-škodoval, je bil še toliko pri moči, da je rekel: „Kje pa je tisti Kovačev?“ To je ob-dolženec Franc Pencelj, kajti ta ga je sunil z nožem v levo nadlehtnico. Vseled izkrva-vitve je pa Podbevšek že okoli polnoči umrl, ne da bi ga bili mogli zaslislati. Obdolženec ne taji dejanja, zagovarja se, da je na klic Agate Zore prišel Podbevšek na lice mesta ter mu zadal zausnico, na kar ga je on od sebe sunil, da ga je pa na to Podbevšek prijel in vrzel ob tla. Ko se je pčbral, začela sta se besedovati in končno ga je zopet hlapec Podbevšek vrzel ob tla; in še le potem, ko je vstal in je šel na-sprotnik zopet proti njemu, ga je z odprtim nožem od spredaj sunil ter odšel domov. To pa je storil le zaradi tega, ker se je zbal opetovanega nasprotnikovega napada. Ob-dolženec hoče na ta način celo situacijo spraviti v okvir silobrana. Ana Dežman pa, katere je videla mekoliko tega dogodka, pravi, da je slišala besedovanje med Pen-celjnom in Podbevškom in ko se je tje ozrla, je videla, da je hnil Podbevšek bolj naglo nekaj korakov pred Penceljnom, ka-teri je šel za njim. Čez nekaj časa se je pa Podbevšek vstavil in obrnil. Takoj na to ga je slišala reči, „Francelj, zamerjaj si, kaj si na-re-dil!“ Pencelj je bil obsojen na 4 leta težke ječe. Po obsojbi je obtoženec pričel „glibati“ s predsednikom, češ, „dve leti je preveč“.

Umor v ljubljanski okolici.

Danes stoji pred porotniki Anton Ko-lenc, „Češnjarnjev“, 21 let star, sameki de-lavec, rojen v Ljubljani in pristojen v Konj, stirikrat zaradi prestopka tatvine in deset-krat zaradi drugih prestopkov (vlačuganja, beračenja in po § 320 e. kz.) kaznovan. Kolenc je širšemu občinstvu dobro znan, ker se je često produciral s tem, da je „ka-menje jedel“. Obtožnica se glasi: Dne 24. av-gusta 1904, popoldne, so našli 64 let staro Marijo Ulčar, vulgo Senkuljo, vdovljeno kaj-žarico iz Črnuč, na takozvanem prudu ob levem bregu Save, 850 korakov pred ime-novano vasjo mrtvo. Po odrgninah na glavi in vtiških na vratu je bilo soditi, da je ime-novana umrla nenaravno, silovite smrti; da-lej se je iz nekaterih okoliščin moralo skle-pati, da se je na Mariji Ulčar storilo nasil-stvo. Pri sodnem ogledu in razparanju mr-liša se je konstatiralo, da je bila imenovana zadavljena, tako da je nastopila smrt valed zadušice. Imela je na sebi brezdomne znake

silovitega nenaravnega napada. Na glavi, na obeh licih, na vratu in na levi roki je bilo videti več odrgin, krvnih podplutov in oprask.

Orožnikom se je kmalu posrečilo, izle-diti storilca v osebi zloglasnega delavca, pr-avilneje rečeno, postopača Antona Kolenca. Najprej je imenovani vse tajil, trdeč, da ni bil na lici dejanja in da Marije Ulčar, po domače Senkulje, sili ne pozna, da si se je konstatiralo, da je Anton Kolenc dije časa bival v Črnučah in tudi občeval s imeno-vano. Polagoma pa je začel priznavati po-silstvo in končno še, da jo je potem za-davil.

Po njegovem priznanju je Marijo Ulčar dobil v gmajni, kjer je narezala protje, to je vrbove za pletenje košar namenjene šibice, ter jo kar napadel in podrl na tla. Ker ga je potem zmerjala, ga je to tako razjezilo, da jo je zagrabil za vrat in z vso močjo šči-pal in tiščal toliko časa, da je postala tiha. Na njem so dobili krvavo srajco. V tem njegovem dejanju so zapopedeni vsi zaka-niti znaki hudodelstva orostega umora. Kriv je tudi prestopka goljufije. Po izpovedbi prič-e Marije Gregoriš jo je ogoljufal pri vinu za 1 krono. Prišel je k Mariji Gregoriš, ko je že spala, in jo klical, da ga pošlje Ana Za-ričnikova, posestnikova hči v Nadgorici, po liter vina. Gregoriševa mu je verjela, po-zneje se je pa pokazalo, da jo je za vino in za steklenico ogoljufal.

Dasi se obdolženec, ako mu kaže, rad dela malo neumnega, oziroma, kakor da bi ne bil pri zdravi pameti, pravita zdravnik izvedenca, ki sta ga pet tednov opazovala glede njegovega dušnega stanja, da se je ves ta čas povse normalno vedel in da je sicer popolnoma neolikan in zanemarljive vzgoje ter valed tega duševno nekoliko manj razvit, nikakor pa ne na umu bolan, blazen (brezumen) ali bebast, tako da je odgovoren za storjena kaznjiva dejanja. Ta izrek se strinja z izjavami občinskih predstojnikov v Konju in v Črnučah ter z izpovedbami vseh v tem oziru zaslisanih prič, ki soglašajo v tem, da se obdolženec, ki od svojih starišev ni dobil nobenega pouka ali vzgoje, sicer včasih, kadar je sanj prav, dela malo ne-umnega, da pa nikakor ni neumen, pač pa popolnoma zanemarljen in pri tem jako po-ređen, svit, hudoben in delomrčen. Drugim v sabavo uganja včasih burke, n. pr. požira kamen in ogenj, oziroma gorečo pavolo, in pleše, to pa le zaradi tega, da si, ker mu trdo delo ne diši, na ta način pridobi kak denar, ki ga potem zapije.

Obravnavo so proglasili za tajno. Do 1. ure je bilo zaslisanih deset prič, med temi tudi dr. Zarnik in preiskovalni sodnik dr. Bulovec. Dr. Zarnik je konstatiral, da je obtoženec pri njem najorej tajil, nakrat je zaklical: „Saj je mrtva“, zagrabil klobuk, z zobmi in rokami klobuk raztrgal ter za-vpil na dr. Zarnika: „Dajte se iz drugih nor-čevati, ne pa iz mene!“

Danes je obtoženec po dolgem obotav-ljanju priznal, da je svojo žrtev davil, ker ga je zmerjala in ker je hotel, da bi bila „tiho“.

Zdravniške izjave so bile v soglasju z obtožnico. Pri zaslišanju je obtoženec rabil najsurovejše izraze o svojem deyarj ter se enkrat jokal, drugič pa zopet porogljivo po-smehoval.

Popoldne ob 4. uri se obravnava nada-ljuje. Razsodba bo, kakor vedno, javna.

* * *

Predvčerajšnjim smo poročali, da so se porotniki radi nemškega govora dr. A m - b r o s c h ü t z a pritožili pri predsedniku dež. sodišča g. L e v i č n i k u. Kakor smo poizvedeli so se porotniki pritožili samo pri predsedniku dčične porotne obravnave g. F o n u.

Štajerske novice.

Š Vabilo na koncert, ki se vrši v nedeljo, dne 4. grudnia 1904, v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Ce-lju o priliki obnega zborovanja društva slovenskih odvetniških in notarskih uradai-kov v Celju v korist podpornemu zakladu tega društva s prijaznim sodelovanjem celjskega pevskega društva, g. dr. Gvidona Ser-neca, slovenskega delavskega podpornega društva v Celju, orglarke šole ter polno-številne celjske narodne godbe. Vstopnina 1 K, za člane delavskega podpornega društva, dijake in vojake 50 vinarjev. Začetek ob 8. uri zvečer. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

O d b o r.

Š Iz Ptuja. Ušiteljskemu konviktu in družbi sv. Cirila in Metoda v prid priredé šentbarbarski, hajdinski in ptujski tambu-raši v čet. dne 5. januarja 1905, ob 1/8. uri zvečer veliki koncert v „Narodnem domu“ v P t u j u. Prijatelje mi-lega nam slovenskega naroda in njegove sestrice, narodne šole, vabimo k prav obilni udeležbi. Vsa hvala in čast prirediteljem, ali časten gnoten uspeh odvisen je le od vas. *Mal' položil dar domu na oltar*. Torej na svidenje 4. jan. 1905.

š Na Vranskem se je naselil kot zdravnik dr. Richard Karba.
š Umrli je v Novi vasi pri Ptuj učitelj Josip Kolarič.
š Hotel „Nadvojvoda Ivan“ v Mariboru je kupil zagrebški hotelir Leopold Zwelling.

Književnost in umetnost.

* Nove orglje v Bovecu. Prejeli smo naslednje izjave: Gosp. Ivan Vidmar, dekan in načelnik cerkve stavbenega odbora nam piše: Da opravičim stavbeni odbor in mojstra gosp. Zupana, zahteval sem od njega pojasnil glede opazk, ki jih je objavil v »Slovenec« a dne 19. avg. t. l. g. Hugolin Sattner kot kolavdator orgelj. Pri pomnim tudi, da je g. Hugolin kolavdiral orglje na prošnjo g. mojstra, ki jo je vložil pri knez. škof. ordinariatu v Ljubljani, in da je g. Zupan dotične stroške poslal v Bovec. — P. n. g. I. Kokošar, župnik pri sv. Ignaciju v Gorici, in Mih. Zegna, nadučitelj v pok. v Kanalu, sta dne 19. avgusta t. l. v Bovecu kot kolavdatorja cerk. stavb. odboru izročila naslednji zapisnik:

Pri priliki dovršenja novih orgelj (op. 90 g. Zupan brata) v Bovecu poizkusila sva podpisana, naprošena od cerkveno stavbenega odbora, postavljene orglje ter pridava sledeče: 1. Orglje imajo 19 pevajočih spremenov in sicer na I manualu 10, na drugem manualu 5 in v pedalu 4. Intonacija dobro zadeta, splošen vtis res mogočen, a ne hreščoč. Materjal, kakor je v dispoziciji bilo preliminirano. 2. Mehanika je po pnevmatičnemu sistemu brez mešičkov, samo z membranimi, pristop do posameznih delov priročen. Igra, vlačenje meha, potegovanje registrov je tako vravnana, da se ne more nič pokvariti, tudi ako bi orgelj nejavni človek igral 3. Meh daje precej krepke sape (80 mm.) in sicer sadošča za pleno organo z vsemi kopolami za 10glasno igranje 13 sekund. Vlačil se lahko z vretenom in ima tri nabiralniške; tudi ako bi mehovač prehudo vlačil, se ne sliši ne opehanja, ne tresenja. 4. Pomoznih, mehaničnih registrov je pet kombinacijakih registrov je tudi pet, ki so vsi blizu manuala in se valed pnevmatičnega sistema jako lahko odpirajo in zapirajo. 5. Oblika prijazna, cena za vse delo, transport, postavljanje, igralno mizo spredaj — 7600 K je tako nizka, da tuji mojstri konkurirati ne morejo. Tudi omara je v tej ceni! Splošen vtis: Orglje delajo čast mojstru in občini.

G. Ig. Zupan, orgl. stavb. mojster v Kamni Gorici je sept. t. l. izjavil g. dekanu: Ustrezaje Vaši želji pojasnim opazke g. g. Hugolina o borskih orgljah. Čudim se, da so oceno orgelj nekateri tako napačno umevali, dočim sem jo jasno mirno sprejel, ker opazke s pravičnega strokovnega stališča mene prav nič ne zadevajo. Saj je g. kolavdator splošno vse, kar spada v njegov delokrog, pohvalil. G. g. Hugolin pravi: Omara lepa, naravnost krasna in primerna cerk. slogu. Registratura med vsemi najnovejšimi iznajdbami najbolj praktična. Tehnično delo je tako enostavno, da se ne more nič pokvariti, in lahko se reče, da je Zupan popolnoma vešč pnevmatičnega sistema. Dispozicija je dobra, intonacija prav dobra, v principalih in flavtah, tudi »Cornett« in »Mikstura«, zadovoljujeta in dasta lep blišč oč, ne hreščoč glas. V obde orglje zadovoljujejo in narede v celoti mogočen vtis. Dasi omenjam objektivno nekatere nedostatke, izjavljam, da so orglje v celoti dobre in da je videti očitno napredek. — Tako gosp. Hugolin v »Slovenec« št. 188 in v »Cerk. Glasbeniku« št. 7.

Zdaj pa pojasnim navedene nedostatke. C. g. Hugolin piše: »Pozavna in trompeta ne prestaneta niti najmilejše kritike«, ter pripomni, naj bi bil raje naročil jezičnike od nemških strokovnjakov, kakor to store drugi mojstri. In ravno pozavno in trompeto sem naročil in dra go plačal najboljšemu nemškemu specialistu, trditi, ki je priznava po celi Evropi in dela jezičnike najboljšim mojstrom. Trompeta je bila tudi prvotnima kolavdatorjema g. Kokošarju in g. Zegi všeč. — Če prevladujejo flavte, ni moja reč. Dispozicija mi je bila predložena od g. dekana Ilvarja l. 1897; sestavljena je bila od nemških mojstrov, jaz sem jo prepisal in 20. avg. 1897 vložil; sprejeta je bila v pogodbi 21. marca 1902 za ceno 3800 gold. vstevši transport, hrano in montiranje. Menzura so široke, pravilne po Sauerjevi metodi. Ako so torej principali in flavte, kakor tudi »mikstura« dobro uglasene, kar g. kolavdator sam trdi, je torej dotična opazka glede prevladajočih flavt povsem neopravičena. Da je dispozicija dobra, to potrdi tudi največji naš strokovnjak pred. g. Smrekar. Glede ponavljanja »miksture« navedam, da je sestavljena po metodi, katero svetovni večak M. Aliha najbolj priporoča. — »Superoctavcoppel« na II. man., pri katerem se g. kolavdator pomudi, ni bil niti pre-

liminiran, riskiral sem ta strošek sam. G. kolavdator omenja, da »manjka« zgornja oktava. Pripomnim, da sta II manual in kupa pravilno izpeljana na 54 tip, to je, 54 piščal v registru. Tako so doslej delali vsi moderni mojstri. — Ako pa se boše superoktavnega kupa podaljšati, mora se v registru na višek delati 12 piščal več. Te piščali pa so v registru mrtve in delujejo le, če je superoktavnega kupa odprta. Ako pa se ta naprava raztegne, treba je za vsak register več 12 največjih piščal. Prav rad se udam tudi tej napravi, a za 175 gld. register je nemogoče. — Največja krivica pa se mi je — gotovo po moč to — strila s opombo, da so orglje stale 7600 kron, vozna pa še posebe, torej register 400 kron. To ni res! Orglje so stale s vsem skupaj 7600 kron. Za hrano in transport via Trbiž sem plačal 208 gld. 52 kr., za pozavno in trompeto 278 gld., skupaj 486 gld. 52 kr., torej mi je ostalo 3313 gld. 48 kr., torej stane register pnevmatičnih orgelj z dvema manualima komaj 175 gld. Ako pa odštajem še potovanje delavcev i. t. d., pa pride na register komaj 170 gld. Objektivni sodnik mi mora priznati še izgubo. Obžalujem le, da nisem bil navzeč pri drugi kolavdaciji, ker bi bil g. kolavdatorja prepričal, da glejte prostora nisem mogel drugače ukreniti in da so piščali v razmerju 350 cm. prav prostorno naročene in lahko dišejo. Upam, da sem s tem dal dovoljno pojasnilo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. decembra.
Danuncijantstvo očita »Narod« dr. Šusteršiču, češ, da slovenske sodnike ovaja. Naše mnenje je, da bi dr. Šusteršič le v splošno korist delal, če bi se pritožil na kompetentno mesto, če kak uradnik greši zoper svojo dolžnost in če se nepravilno vede. Ravno slovenski sodniki bi morali gledati, da se pri njihovem obdevanju s ljudstvom kaj takega ne zgodi. Sicer pa je »Narodova« dolžitev navadno hujskanje in izmišljotina. »Narod« je vpletel v svoje hujskanje tudi novomeško afero z rusko pesmijo na tak način, da bi svet lahko mislil, da je dotične uradnike dr. Šusteršič ovajal. V tem je velika »Narodova« lumparija, ker vsak ve, da je edini dr. Šusteršič branil dotične uradnike v deželnem zboru, dočim je dr. Tavčar imel usta in glas v zastavi pri baronu Heinu. Če vlada s slovenskimi uradniki nepravilno postopa, ni kriv tega dr. Šusteršič, ampak položaj, katerega so naši nasprotniki ustvarili z nemškoslvensko zvezo in katere »steber« je dr. Tavčar. Če se »Narod« dela ogorčenega proti krivicam, ki se gode slovenskim sodnikom, je to le navadna hinavščina.

Imenovanje G. dr. Blaž Lahovnik, ki je bil pred kratkim kot vladni koncipist premeščen od velikovškega okrajnega glavarstva k celovškemu, je imenovan c. kr. okrajnim komisriem.

† Gašper Križnik. Motnik 28. nov. Včeraj l. adv. nedeljo ob tričetrt na 4. uro popoldan je bil tu pokopan ob obilni udeležbi domačinov in okoličanov tukajšnji trgovci g. Gašper Križnik. Obiskaval je samo takratno še zasebno šolo, vendar se je sam še dalje izobrazoval. Zanimal se je posebno za jugoslov. slovstvo, zato ga je precej temeljito poznal iz strokovnih knjig. Marsikatera stotake je gotovo izdal za slovenske in slovanske knjige, kar pričuje obsejna njegova knjižnica. Nabiral je rad na rodne pripovedke za družbo sv. Mohorja, celo za jugoslovansko akademijo. Bil je semtertje kratak dopisovalec »Slovenca« in s trenim prevdarmom spremljal dnevna politična poročila. Bil je radodaren za dobre in koristne namene zato hvaležen spomin možu, ki je vedno stal na svojem mestu za vero in dom!

Osebnost. Ces. namesnjnik princ Hohenlohe se je včeraj jutraj povrnil z Dunaja v Trst.

— Baron Handel, dalmatinski cesarski namestnik, pojde, kakor javlja »Narodni List«, dne 10. t. m. na dopust. Prej provizično prevzame politično upravo svetnik Nardelli. Handel ostane toliko časa na dopustu, da bo imenovan novi ces. namestnik za Dalmacijo.

— Veliko poverjenje v Trstu. Na tržaškem deželnem sodišču se je vršila včeraj kazenska razprava proti 29letnemu bivšemu pisarskemu pomočniku zemljeknjžnega urada na tržaškem deželnem sodišču, Rudolfu Marmolja, doma iz Postojne, radi pokrove v zločinu poverjenja. Mar-

olja je pomagal odvetniškemu uradniku Glinu Calligariu, da je na škodo gospe Marije vdove Lorenzetti in njene hčere Lavinie Platak, kojih premoženje je Calligaris oskrboval, poveril svoto K 2855069. Po izvršeni defraudaciji sta Marmolja in Calligaris dne 20. julija tek. leta pobegnila iz Trsta preko Benetk, Bologne in Brindisi na otok Krk. Calligaris je dal Marmolji od poverjene svote kakih 1000 K ter ga potem pustil na cedilu. Ta denar je pa Marmolja kmalu zapravil in slednjiš se je dne 24. okt. povrnil brez enega vinarja v Trst ter se prostovoljno sam javil sodnji. Na včerajšnji razpravi se je Marmolja izgovarjal, da se je on vmešal v to stvar »bona fide«, misleč, da Calligaris misli pošteno. Šele prepozno je izpoznal svojo smoto. Sodišče ga je obsodilo na 13 mesecev težke ječe. Zagovornik, odvetnik dr. Biseggio, je prijavil proti razsodbi pritožbo ničnosti.

— Ponesrečen deček. Osemletni Lj. dovik Šusteršič v Zupzah se je obesil na neki voz. Noga mu je prišla med kolo, ki mu je nogo zlomilo.

— Taji redovi. Cesar je dovolil, da sme vsi gozd. svetnik g. Vancelj Goll v Ljubljani nositi ruski ces. red sv. Stanislava in c. kr. okrajni komisar gosp. Stefan Lapajne švedski viteški Vazov red.

— Vojaške vesti. Polkovni praznik 17. pešpolka bo odšel vsako leto 2. decembra, obletnica nastopa vladanja N. Velikanstva, cesarja Franca Jožefa I. — Kakor znano, praznuje naš domači pešpolk vsako leto tudi dne 7. avgusta kot spomin bitke pri Jajcu v Bosni, kjer so se posebno odlikovali slovenski fantje.

— Srečke l. 1864. Pri šrebanju srečk. iz l. 1864. so prišle sledeče serije: 22, 416, 429, 570, 719, 728, 733, 820, 834, 878, 948, 994, 9017, 1125, 1211, 1229, 1475, 1522, 1581, 1683, 1804, 1878, 1985, 2178, 2215, 2322, 2705, 2713, 2788, 2813, 2828, 2844, 2876, 3043, 3139, 3215, 3299, 3504, 3562, 3698, 3747, 3851, 3975, 3979 in 3987. — Izmed teh serij je zadela glavni dobiček 300.000 kron serija 416 št. 3, drugi dobiček 40.000 kronami in serija 1804 št. 28, tretji dobiček 20.000 kronami serija 1883 št. 38. Po 10.000 kron so zadele serije: 878 št. 89, 2844 št. 10. Po 4000 kron so dobile serije: 878 št. 32 in 1532 št. 16. Po 2000 kron so dobile serije 878 št. 50, 1581 št. 97 in 3139 št. 17.

— Jugoslovanski umetniki prirede II. jugoslovansko razstavo v Sofiji poleti 1905 o priliki odkritja spomenika carja Aleksandra II. Spomladi se udeležijo umetniške razstave v Benetkah in v Lütlichu.

— Porotne obravnave v Novem mestu. Valed težke telesne poškodbe je bil obsojen leta 1887. rojeni Josip Kapus iz Orešnjic, občina Mirna peč, na 15 mesecev težke ječe. Anton Miklič iz Male Loke, občina Velika Loka, ki je tožen hudodelstva telesne poškodbe, je bil oproščen. 29letni Franc Brian iz Luč, občina Zelina, tožen zaradi poboja, je bil obsojen na pet mesecev težke ječe valed prekoračenega silobrana. Leta 1886. v Dol. nemški vasi rojeni Anton Lavriha je bil obsojen na tri leta težke ječe valed poboja in prestopka § 431. kazenskega zakona. 18 let stari Gregor Rajk iz Grajčarjevega Turna pri St. Jerneju je bil obsojen valed hudodelstva uboja ter prestopka § 431. in 168. na sedem let težke ječe. — Slednjič so bili obsojeni valed uboja Jožef Bertonec na 48 ur zapora, Franc Bertonec na dva in pol leta težke ječe in 41letni Jožef Golc na tri leta težke ječe. Prva dva sta doma iz Virčne vasi, občina Smihaj, zadnja dva iz St. Petra pri Novem mestu.

— Predavanje na Jesenicah. Prihodnjo nedeljo ob 1/4. uri popoldne v prostorih »Jelenu« predavanje strokovnega društva. Na dnevnem redu je točka: »Delavstvo in drugi stanovi«. Delavci, vsi k predavanju!

— Nesreča. C. g. Andrej Fišer, župnik v Ribnici, je potoma, ko je hitel k bolniku, tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. Odpeljal se je v bolnico usmiljenih bratov v Gradcu.

— Mednarodni Marijanski kongres. V navzočnosti 11 kardinalov, diplomatičnega zbora, mnogoštevilnih škofov, prelato in katoliških odličnjakov je bil 30. m. m. predpoldne v cerkvi sv. Apostolov otvoren mednarodni Marijanski kongres. Kardinal Vincenc Vanutelli je imel posravnji govor. Papež je poslal aborovalcem svoj blagoslov.

Ljubljanske novice.

Občinski svet ima prihodnji terek sejo. Nadvojvoda Jožef Ferdinand se je zopet vrnil v Ljubljano.

Koncert društvene godbe vrši se jutri zvečer v »Narodni kavarni«. Začetek ob 9. uri. Vstopnina prosta.

Tuji v Ljubljani. Meseca novembra je došlo v Ljubljano 2990 tujcev (za 561 manj nego meseca oktobra in za 642 več nego meseca novembra l. l.)

Umrli so: Marija Tomšič, gostija, stara 83 let, Radecega cesta 11; Ivan Turk, posestnik, star 70 let, Petra cesta 74; Olga Petercel, nadučiteljova hči, stara 19 let, Rožne ulice 7; Friderik Gorican, mestnega nadstražnika sin, star 16 let, sv. Petra cesta 62a; Ladislav Zloteč, delavec sin, star 5 mesecev, Streliške ulice 15. — V bolnici: Fran Par, gostja, star 85 let, ostarelost.

Ogenj. Danes ob 1 uri ponoči je čuvaj na Gradu naznanil požar v otroški bolnišnici v Streliških ulicah. Gorele so deske na zunanji strani pralne sobe, v katere bližini je hlev. Ogenj je nastal valed tega, ker je dekla pustila živ pepel v škafo, ki je pregorel. Da ni bilo ognjegasnega društva z našelnikom g. Stricljem hitro na mestu, bila bi se dogodila velika nesreča.

Smrtononevarna poškodba. S sekiro po glavi je danes ponoči udaril na Dolenjski cesti mitniški paznik František Miklavčič Auerovega hlapca Ivana Skafarja. Zidal mu je veliko rano čez desno stran obraza, katero mu je skoro odsekal. Hlapcu se izteklo tudi oko. Obadva sta skupaj bila Miklavčiča je danes jutraj prišla policija. Moral je sam nesti veliko sekiro seboj, kar je privabilo mnogo občinstva. Skafarja so prepeljali v deželno bolnišnico.

Konj splašil se je sinoči posestniku I. Grajčarju v Siški. Pripeljal je nasproti neki moški s motor biciklom, valed česar se je konj splašil in zadel v nek tovorni voz. Konj se je poškodoval. Druge nesreče ni bilo.

Izgubila je Marija Hribar robec vreden 3 krome.

Pograšajo 8 let starega Ivana Miheliča. Deček je dobil slabo izpričevalo in se je bal priti domov.

Podčastniški zabavni večeri cele ljubljanske garnizije bodo odlej vsak mesec najmanj po jedenkrat. Te večere prirejajo skupno vsi daljeslužbi podčastniki vseh kategorij in narodnostij. To je prav in lepo, ker taki sestanki pospešujejo duha jednotnosti in sloge, kar je gotovo v prvi vrsti potreba pri organizaciji armade. — Vendar nam pa sili v pero jedna misel, kojo navesti naj nam bo dovoljeno, ne da bi hoteli s tem tangirati omenjene prireditve. V Ljubljani je gotovo nad polovico podčastnikov slovenske narodnosti. — Složno postopanje je torej mogoče le na popolni toleranci in na tem, da se ne prezira druge narodnosti ter ne žali čut slovenskih podčastnikov. — Na to naj bi se ozirala v prvi vrsti godba, in pa tudi odbor glede morebitnih predavanj. — Nemščina v zasebnem življenju vojaštva ni jedine potrebna.

Gasilno in reševalno društvo priredi na sv. Stefana dan, t. j. dne 26. decembra t. l. v veliki dvorani »Mestnega doma« društveno božičevanje. Spored ima poleg godbenih točk, zabavnih iger itd. tudi čarobno razsvetljavo božičnega drevesca. Prebitek veselice je namenjen društvenemu bolniškemu in podpornemu skladu. Pri tej priliki smo naprošeni omeniti, da darove dobrohotnih meščanov nabira od 1. decembra dalje nabiralni odsek v »Mestnem domu«. Posebno pa omenimo, da imajo pravico pobirati darove le tisti udje gasilnega in reševalnega društva, ki imajo po načelniku in tajniku podpisano pooblastilo. To omenimo zategadelj, ker se je slednja leta godila v tem oziru nekaka nerednost, da ne rečemo haje, gasilec iz okolice in menda tudi negasilec so v imenu ljubljanskega društva pri meščanih pobirali darila zase. Mi okoličanom sicer nismo nevoščljivi podpor od strani meščanov, toda prekane pa nikakor ne sme biti.

Obravnava proti učitelju Jakliču jutri odpade.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani. Za milijone dolarjev je ogoljula v New Yorku neka Fawdwick razne zasebnike in banke. Njena jamstva so bila sleparija. Tawdwick je izjavljala, da je hči Carmeyijeva. — Italijanski železničarji nameravajo stavkati, ako se skoro ne ugoti njihovim zahtevam. Električna železnica je povzila na Dunaju tvorničarja J. Brücknerja. Bil je takoj mrtav.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj, 2. sept. Današnja seja drž. zbora se je zakasnila, vsled seje odseka za pomoč po uimah oškodovanim, ki se je pečal z dosedajnimi predlogi o tej zadevi. Ministrski predsednik Körber je izjavil, da vlada na vsak način zahteva dovoljenja vsega zahtevanega kredita t. j. 69 mil. K. Odsek je sprejel nujni predlog Kaiserjev-Perkov, katerega se izroči proračunskemu odseku v hitro resitev. Istotako je bil izročen odseku Kubrov predlog, naj se svota za pomoč po uimah oškodovanim zviša na

20 milijonov kron. Nato je sledila seja drž. zbora. Debata o Körberjevi izjavi se je nadaljevala. Najprej je govoril Malik. Danes je govoril tudi dvorni svetnik Suklje. Njegov govor je vzbudil splošno pozornost. Baval se je z upravnim sistemom in ožigoval vlado, da je popolnoma pasivna glede narodnostnega vprašanja. Ob živahnem pritrdjevanju slovenskih poslancev je zahteval, naj se ugotovi kulturnim zahtevam Slovencev, posebno zahtevi po slovenskem vsučilišču. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja v torek.

Dunaj, 2. decembra. Mladočehi so se zopet pričeli pogajati z vlado in strankami, kako bi častno mogli ustaviti obstrukcijo in otvoriti pot delu. Včeraj so imeli mladočehski voditelji daljše pogovore s Körberjem in načelniki strank. Njihovi dogovori s Poljaki se nadaljujejo. Nekateri poslanci so mnenja, naj bi bil med predlogo o uimih poškodovanim in med prorač. provizorijem junctim (zveza), temu se pa upirajo Mladočehi. Pogajanja se nadaljujejo.

Dunaj, 2. decembra. V današnji seji državnega zbora so poslanci Prašek, Fiedler in dr. Susteršič vložili znani svoj predlog glede vladne predloge po uimih oškodovanim.

Dunaj, 2. decembra. Nekateri listi za beležeje vest, da je zaupanje krona v Körberjevo vlado omajano, ker je Körber zagotavljal cesarju, da bodo Mladočehi opustili obstrukcijo, če bo imenovan novi češki minister.

Dunaj, 2. dec. Ruski poslanik na avstrijskem dvoru grf. Kapnist je danes na raku umrl. Star je bil 64 let.

Budimpešta, 2. dec. Danes bo Tisza sprejet od cesarja. Prcčal mu bo o svojih načrtih za novo državnozbornsko zasedanje. Nato se bo danes vršil ministrijski svet.

Trst, 2. dec. Tukajšnji hrivski pomočniki nameravajo stavkati, ako jim gospodarji ne ugodijo.

London, 2. decembra. Japonska vojska ob Sahu šteje 250.000 moč ter tabori na prostoru, kjer je prostora za 60.000 moč. Japonci so se nadljali, da bodo vzeli Mukden že v prvi polovici oktobra ter so vzeli valed tega seboj le lahke šotore, ki jih sedaj ne morejo braniti pred simo. Hiše iz zmrznje nega snega ni mogoče graditi, ker v velikem mrazu pada sneg le po malem. Zato delajo Japonci prstene kolibe, v katerih stane po 6 moč. Te kolibe so slabo prezračene, a vojski morajo spati tesno drug poleg drugega.

Tokio, 2. decembra. Iz glavnega stana obležne armade se javlja, da sta bila v nedeljskem boju pred Port Arturjem težko ranjena dva japonska generala.

Tokio, 2. dec. Iz glavnega stana japonske mandžurijske armade se javlja, da je bilo več bojev, v katerih so bili Rusi vedno odbiti ter je njihova pehota imela velike izgube.

Pariz, 2. dec. „New York Herald“ poroča iz Peterburga: Iz Port Arturja javljajo, da Japoncem posebno dobro služijo zrakovplovci, iz katerih po telefonu vodijo obstreljavanje trdnjave. Na ta način so Japonci mogli povzročiti požar v skladišču premoga in v arzenalu.

Tokio, 2. dec. Tu trdijo, da imajo Japonci s gričem 203 vso Port Artur obvladujočo pozicijo v rokah.

Peterburg, 2. dec. Poseben vlak je odpeljal v Vladivostok štiri podvodne torpedovke; štiri so že prej prišle tje.

Društva.

(Veselica v proslavo 50letnice Brezmadežne Device Marije) priredi „Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Mekinjah dne 4. grudnia t. l. v spodnjih prostorih župnišča. Spored: Tamburanje; „Večna mladost in večna lepota“, igra v treh dejanjih. Izsa časa rimskega cesarja Nerona, krutega preganjalca kristjanov; Silvij bardenko: „Skrivnostna roža“, posvetitev Brezmadežni v šestih pesmih in simbolih. — Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. — Vstopnina: Sedež prve vrste 1 krono, druge vrste za ude 30 h, za neude 50 h; stojišče za ude 20 h, za neude 20 h.

(Narodna čitalnica v Novem mestu ima dne 7. grudnia t. l. ob 8 uri zvečer v lastnih prostorih občni zbor s sporedom, kakor je v pravih določeh. Vsi udje so vabljeni, da se istega polnočtevno udeležijo.

Poslano.

„Sl. Narod“ z dne 19. t. m. št. 265 prinaša pod naslovom „Točen odgovor“ vsebino dopisa oziroma odgovora na „Obrtno zadružno“ v Rudolfovem. Podpisani se čutimo primorani dati javnosti pojasnilo, ker nas k temu sili vsebina sprejetega odgovora, katerega bi bili diskretno vsejedno odposlali na naslov gosp. Ivan Subica, ter mu pojasnili, da njegovo naziranje ni pravo.

Zadruga ni „Slovenca“ odposlala brzojava in ne omenjenega protesta. Ako je kdo storil to izven odbora, ne prevzemlje odbor nikake odgovornosti. Sicer se pa čudimo gospodu predsedniku osnovnega odbora, da ni storil svoje dolžnosti, da bi bil odboru predložil omenjeni dopis. To se pač ne more odobravati, da bi načelniki svojevoljno postopali v tako važnih zadevah. Se bolj se čudimo, da nam očita prekoračenje združnih pravil, ko sam tako pristransko postopa. Res je, da obrtna organizacija sloni največ na gospodarskem obrtnem položaju, a danes se segajo politična vprašanja tako daleč v gospodarska, da nimajo prave meje. Naš nastop v tem položaju je bil le izjem en.

Ker je že sploh v navadi, da se obrtniki ne smejo oglašati v javnosti valed te rorizma drugih strank, si menda domišlja gosp. ravnatelj enako, da bi obrtniki niti prosto misliti ne smeli, ali da zato ni sposoben.

Gosp. ravnatelj sam med drugim odgovarja, da naj drugega časa ne tračimo s prekoračenjem svojih pravil in s neplodnim prepisovanjem drugod sestavljenih političnih izjav.

Vsebina naše izjave pa ni imela političnega značaja. Strili smo le svojo dolžnost, ko smo izrekli svoje mnenje, kakor nam velela naš razum, da koristimo obrtnemu stanu.

Protest smo sestavili sami, ni se nam od drugod poslal. Da je pa protest res stvaren, zato imamo dokazov dovolj, ki se nanašajo le zgolj na gospodarsko-obrtno interese.

Da nam bo pa možno ustreči nsvetu gospoda ravnatelja, da naj zadruga posveti svoje moči propehu tukajšnjega obrtnega stanu, ki gotovo tudi živo potrebuje vsestranske pomoči, naj se nam ne delajo zapreke na merodajnih mestih!

Za načelnštvo „Obrtne zadruge“ za sedni okraj Rudolfovo:

Dav. Frančič, načelnik.
M. Malovič, podnačelnik.
A. Weiss. Ivan Kastelic. Jože Avsec. Anton Sedlar. Lovro Puš. Ivan Pintar.
V Novem mestu. dec 25. nov. 1904.

ASTEROLOGIČNE Poročilo
Višina nad morjem 3662 m, srednji zračni tlak 736.9 mm

čas	čas opazovanja	stanje barometra, v mm	temperatura po Celsiusu	vetri.	nebe	padavine v 24 urah
1	9. zveč.	736.2	-1.5	sl. svzh.	jasno.	
2	7. zjut.	739.3	-4.6	sl. svzh.		0.0
	2. popol.	739.6	0.7	sl. zah.	obl.	
Srednja včerajšnja temperatura -1.1° norm 0.4°						

Tržna poročila.

30. novembra.
Budimpešta. Pšenica za april 10.26 do 10.27. Rž za april 7.97 do 7.98. Oves za april 7.20 do 7.21. Koruza za maj 7.58 do 7.59.
Pšenica: ponudbe srednje; povpraševanje omejeno, mirno. — Prodaja 20.000 met. stotov, neko iko stotink zvišanja. — Druga žita vzdržano — Vreme: dež.

2010

Potrta globoke žalosti naznanja
Ana Rozman v imenu svojih otrok Gizele, Frančiške, Malice, Rudolfa in Minke, da je nas iskreno ljubljani in nepozabni soprog, oziroma oče, sin in brat

Ignacij Rozman,
nadučitelj

danes po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb bo v soboto ob 10. uri v Leskovcu.
Nepozabnega rajnega priporočamo v blag spomin in gorečo molitev.
Podlog, 1. dec. 1904.

Žalujoča rodbina
Rozmanova.

Mednarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastiška umetniška razstava.

Optična potovanja po celem svetu v polni istini.

Najcenejše nadomestilo potovanja.
V soboto, 3. decembra 1904.

Zadnji razstavní dan
Velezanimivi IV. ciklus
TIRINŠKO.

Naj nihče ne zamudi ogledati si te velezanimive serije, kajti tu ne vidite slik, marveč naravo v polni istini.

V nedeljo, 4. do vštet. 10. decembra
Času primerno
Japonsko.
Velezanimivo!

Odprto vsak dan od 9. ure zj. do 12. in od 2. pop. do 9. zvečer.

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoske prekomorske družbe.
Edina najkrajša črta čez
Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino
oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD
v Ljubljani, Dunajska cesta 18,
v novi hiši „Kmetke posojilnice“, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Po ugodni ceni
sukneno blago pri

R. Miklauc
Ljubljana
Špitalske ulice šte. 5.

Polenovka

se dobi
vsak petek in vsak postni dan od sedaj do Velike noči sveža in kuhana pri „Bobenčku“ na sv. Petra cesti 17. 1903 2-2

Žganje

zajamčeno pristno
destilirano iz lastnega pridelka, se dobiva pri lastniku

Anton Ferlan di Giorgio
Rovinj, Isfra.

1867 12-7

Kmetovalci!

Mastin

za prašiče, pujske, krave, teleta, vole, ovce, perutnino, konje.

Le pod tem imenom, katero je zakonito zavarovana znamka, dobite zanesljivo pristni dokor pl. Trnkoczyjev kranjski redilni prašičji prašek. Najboljši dodatek krmi, zdravo in dietetično sredstvo za pitanje. Ta zdravi dodatek krmi je dobil tisoče zahvalnih pismen. Na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju najvišje medanje. — 1 zavoje velja 50 vinarjev in se dobi pri vseh trgovcih; po pošti po 5 zavojev iz glavne zaloge: Lekarna Trnkoczy, Ljubljana. Trgovali itd. dobijo popust. 1903 26-2

Pijte

Klauerjev

„Triglav“

najzdravejši vseh likerjev.
5441 50-108

1903 12-4

Največja izbira

blaga iz briljantov, kakor uhanov, prstanov, zapestnikov itd., velika zaloga zlatnine, kot zlatih verižic za dame in gospode koljerjev, navskov, zaponk, dalje srebrnine, kakor nastavkov, servisov za čaj, kavo, pivo in vino, posode za namizno orodje, tase, doze za sladkor, posode za sir, kompotiere, sklode za solato, dalje popolne opravne kasete za 6 do 12 oseb.

Proračuni o tem brezplačno. Dalje cerkveni predmeti, kot mašne vrčice, škropilniki, kottički za blagoslovljeno vodo, svetilnice, križi itd.

ADOLF WAGENPFEIL

zlatar in juvelir

Ljubljana

Priporočila svojo veliko zalogo novosti
p. n. občinstvu.

Edino zastopstvo

svetovno-znane Orivit. akcijske družbe. — Blago iz kina-srebra, Bern-dorfske, Cristofle in Württemberske kovinske tovarne, priznane najboljše tvrdke za namizno orodje. — Največja izbira ženitovanjskih, krstnih, Miklavževih in božičnih daril, izvršena najnatančneje.

Ceniki zastonj. — Najnižje cene.

Izbere na zunaj se hitro izvršujejo.

Makap in prodaja
vankovrstnih dravnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarevanja za srobe pri šrohanjih, pri potrebanju najmanjšega dobitka. — Premake za vake kabanaje.
Kulturna izvršitev masečil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
1, Wallzelu 10 in 13, Dunaj, 1, Strabergasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potema o kurzi vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče višnega shrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 184 406